

Силабус курсу

Лінгвістика тексту в шкільному курсі української мови

Освітній ступінь – бакалавр

Галузь знань: 01 Освіта

Спеціальність: 014 Середня освіта

Предметна спеціалізація: 014.01 Середня освіта (Українська мова і література).

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський).

Кваліфікація – бакалавр середньої освіти (українська мова і література), учитель української мови і літератури, зарубіжної літератури, (англійської / польської мови).

Кількість кредитів – 2

Рік підготовки, семестр – 4 рік, 7 семестр

Компонент освітньої програми: вибіркова

Дні занять: середа, 9.35-10.55, ауд. 62

Консультації: середа, ауд. 65а

Мова викладання: українська

Керівник курсу

Канд. пед. наук, доц. Пігур Мирослава Василівна

Контактна інформація: pigur.miroslava@gmail.com

(0352) 43 58 65 – деканат факультету філології і журналістики

Опис дисципліни

Мета курсу «Лінгвістика тексту в шкільному курсі української мови» полягає в обґрунтуванні тексту як визначального дидактичного матеріалу для вивчення кожної одиниці мовної системи. Сучасне навчання є компетентністним, а отже, орієнтованим не на засвоєння знань про мову, а, передусім, на знання мови як засобу пізнання життєвих реалій. Текст як універсальну мовну одиницю використовуємо на усіх уроках вивчення різних розділів мови в загальноосвітній школі. Саме такий дидактичний матеріал сприяє реалізації багатьох методів навчання та усіх поставлених завдань уроку.

Зміст дисципліни «Лінгвістика тексту в шкільному курсі української мови» розроблено на основі відповідних положень щодо вивчення мови як функціональної системи, норм сучасної української мови, а також змісту освітньої програми з української мови для загальноосвітніх навчальних закладів.

Навчальний контент

	Теми	Результати навчання
	Змістовий модуль 1. Текст як об'єкт лінгвістичного дослідження.	
1.	ТЕМА 1. Поняття тексту в шкільній програмі. Змістова й композиційна єдність тексту. Його ознаки.	Усвідомлення й засвоєння основних відомостей про текст, його основні ознаки. Студент вміє визначати тему, основну думку, задум і мікротеми висловлювання; визначає належність тексту до стилю і жанру; знаходить мовні засоби зв'язку речень у тексті; знає усі форми опрацювання готових текстів; знаходить і виправляє помилки в змісті й побудові висловлювання; аналізує й оцінює текст.
2.	Тема 2. Типи і жанри текстів у середній і старшій ланках загальноосвітньої школи. Усна й письмова форми тексту.	
3.	Тема 3. Робота над стилями текстів у загальноосвітній школі. Форми опрацювання готових текстів.	

	Змістовий модуль 2. Текст на уроках опрацювання лінгвістичного матеріалу (середня ланка загальноосвітньої школи).	Осмилення й усвідомлення ролі мовних засобів усіх рівнів в організації тексту. Студент доречно використовує вивчені мовні одиниці у власних висловлюваннях; створює тексти на визначену соціокультурну тему, використовуючи складні граматичні форми й окреслює виражальні можливості кожної частини мови; створює тексти різних стилів, використовуючи синонімічні конструкції.
4.	ТЕМА 4. Використання тексту на уроках вивчення будови слова і словотвору, лексики і фразеології.	
5.	Тема 5. Використання засобів міжфразових зв'язків під час вивчення морфології. Вивчення морфології на синтаксичній основі.	
6.	Тема 6. Спостереження над засобами міжфразових зв'язків на уроках вивчення синтаксису.	
	Змістовий модуль 3. Робота над текстом у старшій ланці загальноосвітньої школи.	Усвідомлення й засвоєння мовних норм як базових у старшій ланці школи. Студент знає механізм роботи над текстом від складання плану до редагування текстів; створює тексти виступів з аргументацією; готує тексти різних видів і жанрів публічного мовлення; редагує тексти різних стилів, використовуючи різноманітні синонімічні заміни.
7	ТЕМА 7. Поняття норми в сучасній українській літературній мові. Дотримання норм у власних висловлюваннях (10 клас).	
8	Тема 8. Стилїстична норма. Створення власних висловлювань з використанням художніх тропів і риторичних фігур.	

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
ЗК 03	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; здатність до ефективного комунікування, готовність до співпраці з колегами, вміння працювати в колективі; навички публічного мовлення, здатність ясно та виразно висловлюватися в процесі комунікації; здатність аналізувати зміст думки та її структуру в процесі спілкування та адекватно на неї реагувати; здатність спілкуватися іноземною мовою.
ФК 02	Здатність аналізувати лінгвістичні явища з погляду фундаментальних філологічних принципів і знань, а також на основі відповідних загальнонаукових методів. Знання природи і сутності мови, походження й закономірностей розвитку мов, особливостей структури мови, класифікації мов світу, шляхів і методів вивчення мовного матеріалу. Знання системи сучасної української літературної мови, еволюції її граматичної будови.
ФК 05	Здатність застосовувати в професійній діяльності нормативні засоби мови в усному та писемному мовленні з урахуванням змістового наповнення, соціально-демографічних особливостей співрозмовника, специфіки ситуації спілкування та контексту.

ФК 08	Володіння базовими знаннями з методики навчання української мови та літератури; вміння їх реалізувати, застосування базових методичних знань і вмінь для формування ключових і предметних компетентностей. Здатність організовувати навчально-виховний процес з української мови та літератури, зарубіжної літератури, іноземної мови (англійської / польської); здійснювати контроль і оцінювання навчальних досягнень учнів. Здатність здійснювати вибір методів, форм і засобів навчання української мови, літератури, зарубіжної літератури, іноземної мови (англійської / польської), спрямованих на розвиток учнів та їх виховання.
ПНР 6	Здатність здійснювати вибір методів, форм і засобів навчання, спрямованих на розвиток здібностей учнів. Діагностувати, прогнозувати, забезпечувати ефективність та коригування освітнього процесу для досягнення програмних результатів навчання і допомоги здобувачам освіти в реалізації індивідуальних освітніх мотивів.

Літературні джерела

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики: підручник. Київ: ВІД «Академія», 2004. 344с.
2. Бахтін М. Проблема тексту в лінгвістиці, філології та інших гуманітарних науках // Слово. Знак. Дискурс. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст.; за ред. М. Зубрицької. Львів: ЛітОпис, 1996. 633 с.
3. Боднарчук Л. І. Методику підказує текст: навчальний посібник. Тернопіль: Мальва-ОСО, 2001. 160 с.
4. Валгина Н. С. Теория текста: учебное пособие для студентов. Москва: Логос, 2004. 250 с.
5. Ганич Д. І., Олійник І. С. Словник лінгвістичних термінів. Київ: Вища школа, 1985. 359 с.
6. Літературознавчий словник-довідник / редакційна колегія Р. Т. Гром'як, Ю. І. Ковалів, В. І. Київ: Видавничий центр «Академія», 1997. 750 с.
7. Пентиліук М. І. Культура мови і стилістика: пробний підручник для гімназій гуманітарного профілю. Київ «Вежа», 1994. 237 с.
8. Шевчук С. В., Клименко І. В. Українська мова за професійним спрямуванням. Київ: Алерта, 2011. 694 с.
9. Українська мова: навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів. 5-9 класи. Київ: Видавничий дім «Освіта», 2013. 160 с.
10. Українська мова: навчальні програми з української мови для 10, 11 класів // Дивослово. 2018. № 7-8; Українська мова і література в школах України. 2018. № 2.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання.** Роботи, які здано із порушенням термінів без поважних причин, оцінюємо на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності.** Списування під час контрольних робіт (в т.ч. із використанням мобільних девайсів) не допускаємо. Мобільні пристрої дозволено використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань віддалено.
- **Політика щодо відвідування.** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуємо бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання

% від остаточної оцінки

Модуль 1 (теми 1-3) усне опитування, тести, завдання	30
Модуль 2 (теми 4-6) усне опитування, тести, завдання	30
Модуль 3 (теми 7, 8) усне опитування, тести, завдання	20
Підсумкове тестування	20

До силабусу готуємо матеріали навчально-методичного комплексу:

- 1) авторський посібник;
- 2) навчально-методичний комплекс (лекційний матеріал, завдання для практичних занять, завдання для модульного контролю);
- 3) електронний навчально-методичний комплекс у системі MOODLE.